

SZIGETÚJFALU KÖZSÉG KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁNAK ÁTTEKINTŐ ÉRTÉKELÉSE



2025.

Bevezetés

A helyi környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény rendelkezik az önkormányzatoknak a környezet védelmét szolgáló feladatairól. A törvény 12. § (3) bekezdése szerint az önkormányzatok kötelesek a környezet állapotát és annak emberi egészségre gyakorolt hatását figyelemmel kísérni, igény esetén a rendelkezésére álló környezeti információt hozzáférhetővé tenni, rendelkezésre bocsátani, továbbá a környezeti információk külön jogszabályban meghatározott körét, illetve a birtokában lévő vagy a számára tárolt információk jegyzékét elektronikusan vagy más módon közzétenni. A 46. § (1) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot.

A Kvtv. a környezeti állapot értékelés pontos tartalmát nem szabályozza, így jelen dokumentum tematikája, hogy a település általános bemutatását követően sorra veszi az egyes környezeti elemek állapotát.

1. A környezet bemutatása

1.1. Elhelyezkedés, domborzat

Szigetújfalu földrajzilag az Alföldön, a Duna-Tisza közén belül a Csepeli síkságon, a Csepel-sziget délnyugati részén helyezkedik el, a nagy Dunához közelebb eső részen, a Fejér megyei Ercsi városával szemben található a Duna másik oldalán, amelyet egy helyi jelentőségű védett természeti terület választ el a településtől.

A település igazgatási területe 1083 hektár, tengerszint feletti magassága 104 m.

1.2. Éghajlat

Szigetújfalu éghajlata száraz, kontinentális éghajlat.

1.3. Talaj

Szigetújfalu területén a talaj homokos vályog talaj jellemző. A Dunának köszönhetően az ártéri részen vályogtól agyagig változó fizikai féleségű talajok alakultak ki.

1.4. Állatvilág

Szigetújfalu ártéri erdejében a fauna rendkívül sokszínű. Őzek, vaddisznók, nyulak találhatnak itt élőhelyre. A vízparti madárvilág különleges példányai a fekete gólyák és fekete harkályok is védelem alatt állnak.

Madárvilága is igen gazdag, kis és nagy fakopáncsokkal, fekete harkállyal gyakran találkozhatunk, de költ itt az énekes rigó, a csuszka és a rövidkarmú fakusz.

1.5. Növényvilág

Az ártéri erdőben számos, változatos növényfaj él. A társulások között megtalálható a part menti bokorfüzes, fűz-nyár, illetve a keményfás (szil- kőris-tölgy) ligeterdők. Az itt található fafajok közül meg kell említeni a kocsányos tölgyet, a mezei juhart, a magyar kőrist. Gyakoriak a tavaszi geofitonok, mint például a hóvirág, a csillagvirág, de előfordul itt hegyvidéki eredetű medvehagyma, gyöngyvirág, nagyvirágú ibolya, széleslevelű salamon pecsétje. A vegetációs időszakban az árkokat tömegével borítja a nyári tűzike. A cserjék közül megtalálható itt a fagyal, a mogoró, a kányabangita, kutyabenge, téli zsurló, valamint a ma már csak ritkán előforduló feketegalagonya is elvéve megtalálható, valamint a kipusztulóban lévő ligeti szőlő.

1.6. Lakosság

A település területe 1083 hektár, amelyből 345,64 hektár kiemelt jelentőségű természetvédelmi terület, 106 hektár belterület, illetve 977 hektár külterület. Szigetújfalu lakossága a 2024. január 1-jei népszámlálás adatai alapján 2167 fő, amely ugyan 2017 óta folyamatosan nő, viszont a 2023. január 1-jei adatokhoz képest minimálisan csökkent. A község lakásállománya a 2024-es KSH adatok alapján 930, a lakások nagysága az országos átlagnak megfelel, a közművel való ellátottság jónak számít.

2. Természet és tájvédelem

2.1. Természeti értékek

Szigetújfalu természetes nyugati határa a Duna főága. A település természeti értékeivel vonzza a látogatókat. Tölgyesek, füzesek, nyárfások váltogatják egymást, az ártéri erdősáv Magyarország egyik legszebb ligeterdeje. A természetvédelmi terület védett növények termőhelye. Őzek, vaddisznók, nyulak találnak itt élőhelyre. A vízparti madárvilág különleges példányai a fekete gólyák és fekete harkályok is védelem alatt állnak. A település nyugati határát képező ártéri erdő Natura 2000-es terület. Szigetújfaluból 345,64 ha terület érintett, vagyis a település területének 32%-a HUDI20034 Duna és ártere kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület.

Természetvédelmi védettség alatt álló érték:

A Szigetújfalui ártéri erdőt a Pest Megyei Tanács Végrehajtó Bizottsága 97/1977. VB számú határozatával védetté nyilvánította. A védettséget Szigetújfalu Község Önkormányzat Képviselő-testülete 6/2009. (IV.29.) számú rendeletével fenntartotta. A Szigetújfalui ártéri erdő helyi jelentőségű védett természeti terület a szigetújfalui 091 és 093 hrsz-ú ingatlanokon található, 88,50 hektáron. A terület a 45/2006. (XII.8.) KvVM rendelet alapján Natura 2000 területnek minősül, a Magyar Állam tulajdonában és a Pilisi Parkerdő Zrt. kezelésében áll.

Műemlékvédelem:

Országos műemléki védettség alá tartozó érték a római katolikus templom.

Helyi védetség alá tartozó építészeti értékek:

Helyi védetség alá tartozó építészeti értékei Szigetújfalu községnek:

- I. világháborús emlékmű,
- II. világháborús emlékmű,
- Nepomuki Szent János szobor,
- Szent Lénárd szobor,
- a Plébánia épülete (hrs. 667/1),
- Vendégház,
- Német Nemzetiségi Ház,
- Napközi és Konyha épülete,
- Polgármesteri Hivatal épülete.

Régészeti értékek:

Szigetújfalu legfontosabb régészeti értékei a római kikötőerőd régészeti leletei, Tamás nádor által építtetett nemzetiségi monostor.

Helyi természetvédelmi védetség alá javasolt értéknek minősül a Móra-fa, amelynek ötletét a Szigetújfalui Móra Ferenc Általános Iskola egy pályázat keretében indította, még 2012-ben. Ehhez egy 120-130 év körüli kocsányos tölgyet választottak, amelyet az iskola „saját fájaként” tartanak számon.

3. Településrendezés

Mivel a település az ember közvetlen élettereként az embert érő környezeti hatások egyfajta integrált forrása, így a káros környezeti hatások elleni védekezés egyik fő színtere is egyben. Az embert érő egészségkárosító vagy csupán terhelő hatások közül egy településen elsősorban csak az ott keletkező, fellépő ártalmakkal szemben tudunk védekezni. A védekezés fő eszköze a megelőzés, a kártékony hatás megjelenése előtti intézkedés, melyet a település ésszerűen szabályozott fejlesztésével, annak környezettudatos tervezésével, illetve a településen élő lakosság az ott végzett termelői-, szolgáltatói munkajogi keretekbe foglalt szabályozásával lehet megvalósítani.

A településrendezési tervezési munka során alapvető fontosságú az adott környezet, a helyi adottságok, a már meglévő szerkezeti elemek, melyek általában nehezen változtathatók, így a település fejlődésének irányítását kell ezen paraméterekhez igazítani. A települési környezet védelme során hatékony eszköz a település övezeti felosztása, a különböző funkciójú területek egyfajta térbeli elhatárolása. Az egyes övezetekre vonatkozó ésszerű szabályozások, az övezetek helyes térbeli elhelyezése, illetve a köztük kialakított megfelelő kommunikáció jelentősen meg tudja növelni a településen élők környezeti biztonságát.

3.1. Levegőminőség

A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X.7.) KvVM rendelet településünket (Budapest és környéke tengelybe tartozó településként) az 1. zónába sorolták.

A települési területhez legközelebbi, Tökölön működő automata mérőállomás elmúlt 5 éves adatai alapján megállapítható, hogy a terület levegőminősége jó, éves egészségügyi határérték túllépés egyik vizsgált komponens esetében sem történt.

A levegő tisztaságának védelmét három nagy terület – a lakossági, az ipari-mezőgazdasági és a közlekedési légszennyezés - befolyásolja és kíván erőfeszítéseket az érintettekről.

3.2. Lakossági légszennyezés

A lakossági légszennyezés két fő forrása az avar és kerti zöldhulladék égetése, illetve a fűtés.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 48. § (4) bekezdés b) pontja 2021. decembertől ismét visszaadta a települési önkormányzatoknak, hogy saját hatáskörben rendelkezzenek az avar és kerti hulladék égetésére vonatkozó szabályokról. Szigetújfalu Község Önkormányzat Képviselő-testülete lakossági igényre ezért a tavaszi és őszi időszakra visszavezette az avar és kerti zöldhulladék égetésére vonatkozó helyi lehetőséget.

A zöldhulladék házhoz menő gyűjtése településünkön megoldott, havi egy alkalommal kettő darab zöldhulladékos zsáknyi avar és 0,5 m³ zöldnyesedéket szállít el közszolgáltatási díj keretében a szolgáltató. Ezen felül további zsákok megvásárolhatók korlátlan mennyiségben.

A kerti égetés mellett a másik lakossági légszennyező tényező a szilárd tüzelőanyaggal való fűtés. Anyagi okokból az utóbbi időben egyre több háztartás tér vissza a korábban elterjedt gázfűtésről a jóval környezetszennyezőbb szilárd tüzelésre.

A fűtéshez használt tüzelőanyagok közül a szén használata során keletkezik a legtöbb fajta és legnagyobb mennyiségű szennyezőanyag. Kedvező, hogy az a fajta tüzelési mód nem nagyon jellemző településünkön. A háztartások és a középületek körében leginkább a gázfűtés jellemző. A gáztüzelés előnye, hogy a jó szabályozási lehetőség következtében viszonylag kis mértékű szén-monoxid kibocsátást eredményez. Mivel a gáz kéntartalma jelentéktelen, így gyakorlatilag kén-dioxid nem keletkezik. A magas égési hőmérséklet miatt viszont magas nitrogén-oxid kibocsátással kell számolni, de szilárd szennyeződés gyakorlatilag nem keletkezik.

A környezettudatos energiagazdálkodás nagymértékben hozzájárul a klímaváltozás káros hatásainak enyhítéséhez. Az energiafelhasználás visszafogásával, egy részének megújulókból történő fedezésével – az ehhez illeszkedő alacsony hőmérsékletű fűtési technológiákkal kiegészítve – az üvegházhatású gázok kibocsátása csökkenthető. Helyi hasznosítás esetében a megújuló energiaforrásokban rejlő lehetőségek csak abban az esetben használhatóak ki hatékonyan, ha az ellátni kívánt épület

- új építés esetén erre energetikailag megfelelően tervezett,
- energetikai korszerűsítése, hőszigetelése, energiafelhasználás csökkentése megtörténik.

A ma ismert megújuló energiaforrások közül a nap- és földenergiájának hasznosítását lehet gazdaságosan figyelembe venni, melyek településünk földrajzi adottsága alapján is rendelkezésre állnak. A szélenergiának is jelentősebb szerepe lehet energiagazdálkodási

szempontból, de annak helyi hasznosítása gazdaságossági szempontból további vizsgálatokat igényel. Jelenleg konkrét telepítési igények nem jelentkeztek. Léteznek ma már, az ún. háztartási méretű szélenergiát hasznosító kiserőművek, melyek energetikai engedélyezés nélkül is telepíthetőek. Ezek alkalmazása azonban csak korlátozottan lehetséges, zajterhelését tekintve szükséges a környezetre vonatkozó előírások betartása.

A föld energiáját épületgépészeti szinten lehet hasznosítani, alkalmazása telkenkénti megoldású, lényegesen csökkenthető hasznosításával a közhálózati energiahordozó felhasználás, ismert beruházási költségei mellett a megtérülési idő 7-10 év. Meg kell említeni a megújuló energiahordozók közül a hőszivattyúval történő földenergia hasznosítást, melynek igénybevétele nagyon kedvező, mivel jelenléte sokkal kiegyenlítettebb, nincs közvetlen időjárási összefüggése.

A reálisan, energetikailag eredményesen hasznosítható megújuló energiahordozó a nap energiája lehet, annak aktív és passzív hasznosításának figyelembevételével. A passzív napenergia-hasznosítás az épületek tájolásával érhető el. Az épület kedvezőbb tájolásán kívül egyéb építészeti elemek alkalmazásával, tudatos növénytelepítéssel lehet fokozni a hasznosítható napenergia mennyiségét. Az aktív napenergia hasznosítására napelemek, napkollektorok telepítése szükséges.

3.3. Önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

2017-ben „A Szigetújfalui Móra Ferenc Általános Iskola és Öregek Napközi Otthona energetikai felújítása” elnevezésű projekt – azonosító száma: KEHOP-5.2.9-16-2016-00064 – keretében a Szigetújfaluban található általános iskola és öregek napközi otthona épületeinek energetikai felújítása, valamint napelemes rendszer telepítése valósult meg. A beruházás megvalósítása során az általános iskola tekintetében homlokzati hőszigetelés, padlás hőszigetelés, nyílászáró csere, valamint 12,5 kW-os napelemes rendszer telepítése történt meg. Az öregek napközi otthona viszonylatában homlokzati hőszigetelés, padlás hőszigetelés, pince szigetelés, nyílászáró csere, valamint 2,5 kW-os napelemes rendszer telepítése valósult meg. A fejlesztésnek köszönhetően az általános iskola tekintetében a korábbi GG (átlagost megközelítő) energetikai minősítés CC (korszerű) besorolásra változott, míg az időkorúak klubja tekintetében a HH (gyenge) besorolás, FF (átlagos) szintre módosult.

2019-ben a fogorvosi rendelő és védőnői szolgálat épülete „az önkormányzati tulajdonú egészségügyi alapellátást nyújtó intézmények fejlesztésének támogatása” c. projekt (kódszáma: PM_EUALAPPELLATAS_2017) keretében energetikai felújításon esett át. A beruházás során fűtőkorszerűsítésre, hőszigetelésre és nyílászárócserére került sor. A fűtőkorszerűsítés során 2 db (a két épületrészben külön-külön) kondenzációs kombi fali kazán került beépítésre. A kazánok minimum teljesítménye 2,8 kW, maximum teljesítménye pedig 24,4 kW, beépített szivattyúval és külső hőmérsékletkövető szabályzással rendelkeznek. A lemezzradiátorokra egyenként Oventrop típusú előbeállítható termosztatikus radiátor szelepek kerültek. Ahol a meglévő csőhálózat nem volt megfelelő méretű és állagú, ott PEX ötrétegű csövekre cserélték. A hőszigetelést a homlokzat, lábazat, valamint a padlásfödém kapott. Háromrétegű műanyag

ablakok és bejáratok kerültek beépítésre. A fejlesztésnek köszönhetően a korábbi JJ (kiemelkedően rossz) besorolás, CC (korszerű) besorolásra változott.

2020-ban a Petőfi Sándor Községi Tér és Könyvtár épületünk a Magyar Falu Program keretében „a nemzeti és helyi identitástudat erősítése” c. pályázaton elnyert támogatásból az épület teljes nyílászárócseréjét valósítottuk meg. 5 légkamrás, dupla gumitömítéses műanyag ablakok és ajtók kerültek beépítésre. A fejlesztésnek köszönhetően a korábbi GG (átlagost megközelítő) besorolás, FF (átlagos) besorolásra változott.

2021-ben a Magyar Falu Program keretében „óvodaépület felújítása” c. alprogramra benyújtott pályázaton elnyert összegből a Regenbogen Német Nemzetiségi Óvoda-Bölcsőde épület energetikai felújítását, korszerűsítését valósítottuk meg. Háromrétegű hőszigetelő üvegezéssel és ötkamrás profilrendszerrel ellátott korszerű műanyag nyílászárók kerültek beépítésre. Teljes homlokzati és lábazati hőszigetelés készült 5 cm vastagságban. A primerenergia felhasználás csökkentése érdekében 24 panelből álló, 7,56 kWp teljesítményű napelemes rendszer telepítése valósult meg. A beruházás eredményeként az intézmény besorolási szintje GG-ről FF-re változott.

2024-ben a község egyik civil szervezete, a Magyarországi Német Népi Kultúráért Egyesület Szigetújfalu a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. által kiírt „NBER-KP-1-2024” kódszámú, „Nemzetiségi célú, energiahatékonyságot elősegítő beruházási, felújítási és karbantartási tevékenységek 2024. évi költségvetési támogatása” című pályázatán 2 422 007 Ft-ot nyertek, amelyhez az Önkormányzat további, 2 500 000 Ft támogatást nyújtott, hogy megvalósulhasson a Petőfi Sándor Községi Tér és Könyvtár kondenzációs gázkazán cseréje, a színháztermi radiátorok cseréje, illetve a könyvtárhelyiség, öltözőhelyiségek radiátorainak felruházása termosztatikus szelepekkel. A beruházás eredményeként az intézményi besorolási szint felmérése folyamatban van.

3.4. Ipari-mezőgazdasági légszennyezés

Szigetújfaluban ipari légszennyező tevékenység nincs, de a jellemzően uralkodó szélirány következtében a MOL százhalombattai Dunai Finomítójának légszennyezése településünket is nagymértékben károsan érinti. Emellett a mezőgazdasági vegyszerek használata is megjelenik településünkön.

A levegő minőségét befolyásoló jelentős diffúz légszennyező források a vegetációs időszakon kívül fedetlen mezőgazdasági területek szélrózsiós felporzása, továbbá szántóföldi gépi munkálatok során, a szennyezett burkolt utakon és földutakon történő gépjármű-közlekedés miatt keletkező porterhelés. Az állattartás, azon belül a „háztáji/kistermelői” állattartás a közösségi, illetve hazai ágazati támogatás hatására fejlődésnek indulhat, aminek eredményeként a mezőgazdasági üzemi területen megerősödhet az állattartás, az állattartással járó szaghatás.

3.5. Közlekedési légszennyezés

Csakúgy, mint országosan, Szigetújfaluban is évről évre növekszik a regisztrált gépjárművek száma. A gépjárműpark lassú korszerűsödése révén a légszennyezésen belül is előbb-utóbb csökken a füstgázok szerepe.

Településünkön az átmenő járműforgalom nem túl jelentős, így az ebből eredő környezeti terhelés sem számottevő.

3. Zaj- és rezgésvédelem

A levegő minőségének romlásával sajnálatosan együtt növekszik a település zajterhelése is, hiszen forrásai ugyanazok. Mindazonáltal az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a lakosság részéről nem gépjárműforgalommal és az ipari tevékenységgel kapcsolatosan érkeznek panaszok, hanem sokkal inkább a háztartási zajok okoznak sérelmet, mint például a hétvégi fűnyírás, fűrészelés vagy a háziállatok zajkeltése, esetlegesen a vendéglátó egységekben lévők időszakos, késői hangoskodása.

Ezeket a helyi polgármesteri hivatal és a közterület-felügyelő igyekszik elsősorban békés úton rendezni, de szükség esetén hatósági eszközökkel is fellépnek.

Az utóbbi időben egyre nagyobb problémát jelent az átmenő tehergépjárműforgalom által okozta zaj- és rezgésprobléma, mely leginkább a Fő úton, illetve a Vasút utcában jelentős. Az átmenő tehergépjárműforgalom naponta jelentősen nőtt, akár 10-20 db, 7,5 tonnánál nagyobb tehergépjármű halad át településünkön, környezeti, illetve zajterhelést okozva.

4. Vízháztartás, vízgazdálkodás

A vízgazdálkodás környezetgazdálkodás meghatározó részterülete. A víz, mint környezeti erőforrás nagyon sokféle módon és alapvetően befolyásolja a társadalom életét és a környezetminőség alakulását.

4.1. Felszíni vizek, vízbázis

A felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területeken lévőtelepülések besorolásáról szóló 27/2004. (XII.25.) KvVM rendelet alapján a felszín alatti víz szempontjából Szigetújfalu fokozottan érzékeny besorolású. A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm.rendelet 2. mellékletének 1. pontja alapján:

„A vizsgálatok során az adott érzékenységi kategóriába tartozás szempontjai a következők:

1. Felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny terület

a) Üzemelő és távlati ivóvízbázisok, ásvány- és gyógyvízhasznosítást szolgáló vízkivételek - külön jogszabály szerint - kijelölt, illetve előzetesen lehatárolt belső-, külső- és végleges vízjogi határozattal kijelölt hidrogeológiai védőterületei.

d) A Nemzetközi Jelentőségű Vadvizek jegyzékébe felvett területek, továbbá a külön jogszabály szerinti Natura 2000 vizes élőhelyei.”

Szigetújfalu a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen lévő település, a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm.rendelet 3. § 19. pontja szerint.

4.2. Víziközművek – vízgazdálkodás, vízellátás

Az ivóvízhálózat településünk belterületi részén teljesen kiépült. Az elmúlt években nőtt a vezetékes ivóvízhálózatra csatlakozó háztartások száma, tehát egyre több helyen megoldott a korszerű ivóvízellátás. A település belterületi részén gyakorlatilag teljes körű a vezetékes ivóvízellátás.

A lakások és az intézmények vezetékes ivóvízzel történő ellátását saját vízműkútól oldjuk meg. A vízmű telep 1963-ban létesült, a település északi részén található. A vízmű telepen jelenleg egy 18 méter mélységű kút üzemel, mely a Duna folyammal összefüggő talajvízre épült. A települési vízellátó rendszer része a település központjában felépített 50 m³-es magas tározó (hidroglobusz). A települési vízhálózat gerincvezetéke a vízmű telepet a magas tározóval összekötő szakasz. Településünkön a vízhálózat általában körvezetékes rendszerű. A kút vízádó képessége 660 l/perc, melynek jelenleg még a felét sem használjuk fel. A napi átlagos vízigény 192 m³, nyári csúcsigény 240 m³/nap, az éves fogyasztás 66.000 m³.

A helyi vízművet és a vízelosztó hálózatot a települési vízellátás biztosítója, a DAKÖV Kft. üzemelteti. A nyári csúcsfogyasztás alkalmával – a felhasználható vízmennyiség bősége ellenére is – az utóbbi évek aszályos nyara miatt vízellátási problémák merülnek fel. Ez az adott terület vízvezeték-hálózatának szűk keresztmetszetéből adódik.

Sajnos vízhálózatunk vezetékrendszerre igen elavult, így a szűkös keresztmetszetű vagy a nem megfelelő műszaki állapotú vezetékrészek rekonstrukcióját folyamatosan végezni kellene, ami igen nagy anyagi forrást igénylő feladat.

Emellett nagy probléma az ivóvíz minősége is. Az utóbbi időben az ivóvíz nitrátszennyezettsége sajnos egyre nőtt, és 2020-ban elérte az egészségügyi határérték szintjét, így a népegészségügyi osztály az egy év alatti és a várandós nők körében átmeneti vízellátásra kötelezte a szolgáltatót. Ezt a problémát mélyfúrású ivóvízkút létesítésével lehetne áthidalni, erre 2023 decemberében a DAKÖV Kft. 34.800.000 Ft-os pályázati forrást nyert azért, hogy Szigetújfaluban új ivóvízkutat létesítsen. 2024 márciusától ún. hidrogeológiai próbafúrást végeznek, majd utána történik meg a kút élesben történő fúrása, amellyel 2024. december 31-ig el kell készülni. A DAKÖV Kft. a szükséges, a fúrásból kinyert vízmintákat továbbította az illetékes hatóságoknak, amelyekre a 2025. évi környezetállapot-jelentés elkészültéig még nem érkezett visszajelzés, így a folyamat jelenleg függőben van, és az engedélyek kiadására várnak ahhoz, hogy a munkálatok befejeződhessenek.

4.3. Víziközművek – szennyvízelvezetés

Szigetújfaluban 2004 óta van közműves szennyvízelvezetés. Az ekkor kiépült szennyvízelvezetési rendszer vegyes üzemeltetésű rész-hálózatokból áll. A rendszer alapját vákuumos elvezető hálózat képezi, de ehhez helyenként gravitációs csatornák és nyomóhálózat is csatlakozik az adottságoktól és az időközi rácsatlakozások terveitől függően.

A szennyvízelvezető rendszer központja a település centrumához közel, a sportpálya szélén telepített vákuumgépház, ahová szívóvezetéken keresztül érkezik a szennyvíz az ingatlanok, ingatlancsoportok közterületen telepített gyűjtőmedencéjéből. A vákuumgépházból a szennyvíz nyomóvezetéken kerül továbbításra északi irányba. A nyomóvezeték végpontja az északi településrész gravitációs hálózatának egyik aknája, ahonnan gravitációs csatornán keresztül jut a szennyvíz a települési végátemelőbe. A gépátemelő lakott területen kívül települt a temető szomszédságában. A végátemelőtől a település teljes szennyvizét nyomóvezetéken keresztül továbbítjuk Szigetcsép irányába, onnan Szigetcsép település szennyvizét is befogadva éri el a nyomóvezeték a tököli regionális szennyvíztisztító telepet. Sajnos megoldandó helyi, térségi probléma a tököli szennyvíztisztító telep kapacitásának végeessége, melyre rövid időn belül megoldást kell találnia a települések vezetőinek, kormányzati segítséggel.

A településen – tekintettel a vegyes rendszerre – néhány utcában párhuzamos hálózatok is üzemelnek. A csatornahálózat csővezetékei kis átmérőjűek, a víznyomó vezetékekhez hasonló méretekkkel és szerelvényekkel rendelkeznek, tehát a körzetületen helytakarékosnak számítanak. Sajnos a vízvezetékrendszerhez hasonlóan itt is kezd probléma lenni a vákuumos rendszer előregedése, mely nagy anyagi erőforrásokat kíván meg önkormányzatunktól.

A közcsontrára rá nem kötött ingatlanok tulajdonosainak talajterhelési díjat kell fizetniük a helyi adóhatóságnak, mely mértéke 3.600,- Ft/m³. A befizetendő összeg az ingatlanon elhasznált vízmennyiségnek a függvénye. A vízfogyasztás mennyiségét a szolgáltató, DAKÖV Kft. közli. Településünkön 5 ingatlan esetében van talajterhelési díj fizetésére kötelezett magánszemély.

4.4. Víziközművek – csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

A településen a felszíni vizek elszikkasztására az utak melletti egy – illetve kétoldali árkok szolgálnak. Az árkok egy rész természetes mélypontokhoz közelíti a vizet, de jelentős területeken az árkos vízelvezetés a terepviszonyok miatt nem megoldható, ezért a víz az árkokban szikkad el. Két olyan mély fekvésű terület van, melyek vésztározóként üzemelhetnek és nagyobb mennyiségű csapadék befogadására is alkalmasak. Az egyik ilyen terület a Vasút utca és Akácfa utca között van, melyre hosszú távon is építési tilalom korlátozás szükséges, mert ez a terület továbbra is a belvizek átmeneti befogadására és szikkasztására használható. A másik ilyen terület a sportpálya területe, amelynek pályaszintje 4 méterrel a környező terepszint alatt van, tehát vésztározó jelleggel tudja fogadni a nagyobb mennyiségű csapadékvizeket.

A település nagy részén viszont a felszíni víz a terepviszonyok miatt nem vezethető rá ezekre a természetes, mély területekre. Ezeken a helyeken a víz az árkokban szikkad el. Mind a szikkasztóárkok, mind a vésztározók/szikkasztók és az ezekbe vezető csatornahálózat az egész településen felújításra szorul.

A település jellege, beépítettsége nem indokolja költséges, zárt rendszerű csapadékcsontra hálózat kiépítését, melynek végpontjairól átemelővel lehetne a csapadékvizet a Dunába emelni.

4.5. Árvízvédelem

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII.9.) KvVM-BM együttes rendelet mellékletében Szigetújfalu „C” enyhén veszélyeztetett kategóriába tartozik. Településünk területe a Duna-völgyi főcsatorna tervezési egységen belül található, melyre 30 éves (3,3 %), 100 éves (1%) és 1000 éves (0,001%) valószínűségű potenciális elöntési térképek készültek, melyek alapján megállapítható, hogy csak az 1000 éves gyakoriságú árvíz elöntés érinti a területet, mely alacsony előfordulási valószínűségű terhelési esetet jelent. Mindezek alapján településünk árvízzel enyhén veszélyeztetett.

Egyre inkább tudatosítanunk kell a lakosok körében az ivóvíznek a mindennapi életben betöltött szerepét, ezzel is ösztönözve a vízbázisok védelmére, a takarékos vízhasználatra, a szennyvízgyűjtés,- elvezetés,- tisztítás fontosságára, hiszen sajnálatos módon e tekintetben még igen felelőtlenül gondolkodunk.

Az éghajlat változásai, az emberi beavatkozások, a készletek túlzott igénybevétele és a különböző szennyezőforrások sok problémát vetnek fel a felszín alatti vizekkel való gazdálkodás és a védelem területén. A felszín alatti vízkészletek Magyarország állami tulajdonában vannak, ezért a gondok megoldása alapvetően állami felelősségi körbe tartozik. Ugyanakkor van feladatuk a vízellátásért felelős önkormányzatoknak, vízfelhasználóknak, a környezetet terhelő és szennyező tevékenységet végzőknek, végső soron minden állampolgárnak, annak érdekében, hogy felszín alatti vízkészleteink megfelelő mennyiségi és minőségi állapotban óvjuk meg.

Az édesvízkészletek és ezeken belül a felszín alatti vizek sokirányú, oly módon való ható fejlődés világszinten elfogadott célkitűzései közé tartozik, a nemzetközi szervezetek ajánlásaiban szerepel. Az Európai Unió új Víz-Keretirányelve is megerősíti ezt a szemléletet. A vízgazdálkodással és környezetvédelemmel foglalkozó magyar törvények is ebben a szellemben szabályozzák a felszín alatti vizek hasznosítását és biztosítják védelmüket.

5. Hulladékkezelés

A hulladékgazdálkodásnak, mint a környezetgazdálkodás egyik legfontosabb szakterületének elsődleges célkitűzése a hulladékok által okozott környezetszennyezés csökkentése, majd felszámolása.

A környezetért és a jövőért felelősen gondolkodó társadalom értékítéletének sorrendje a hulladékgazdálkodásban a következő: Mivel a legjobb hulladék az, ami nem képződik, ezért a legfontosabb a hulladék keletkezésének megelőzése, ami az Európai Unió direktívái között is prioritást élvez. Ezt követi az újrahasználat, majd az újrahasznosítás, végül – mint utolsó megoldás – az ártalmatlanítás. Ebben a tekintetben igyekszünk mindig kis lépést előre tenni, A korábbi hulladékszigetes megoldás helyett a házhoz menő hulladékgyűjtés keretében igyekszünk megoldani a szelektív hulladékgyűjtést, amit egyre nagyobb mértékben vesz igénybe a lakosság. 2022-ben minden háztartás részére kiosztásra került a csomagolóanyagok elkülönített gyűjtésére szolgáló edényzet, melyet a jövőben követni fog a zöldhulladékos kuka is. A községben az üveg gyűjtésére az Akácfa utcában található üveg gyűjtőpontokon van lehetőség.

Továbbra is az illegális hulladékelhelyezés jelenti a legnagyobb problémát e kérdéskörben. Az önkormányzatnak évente nagyon sokba kerül a település illegális szeméttelpeinek felszámolása és a közterületek rendszeres tisztántartása.

A közüzemi hulladékszállítás településünkön megoldott, a kommunális hulladékot a dömsödi hulladéklerakóba szállítják. Jelenleg a Duna-Tisza közti Hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft. (DTkH) végzi a kommunális (háztartási) szilárd, az újrahasznosítható csomagolási (szelektív hulladék) és zöldhulladék, továbbá a lomhulladék szállítását. 2023 nyara óta a MOHU Hulladékgazdálkodási Zrt. fogja össze az ország hulladékkezeléssel, illetve hulladékgazdálkodással kapcsolatos feladatait, viszont a MOHU-val szerződéses viszonyban álló DTkH végzi a különböző hulladékfajták elszállítását a településen.

A településen minden évben biztosít az Önkormányzat egy napot az elektronikai hulladékok összegyűjtésére is, amelyet a ROLFIM Kft.-vel közösen együttműködve biztosít, majd szállítat el.

6. Zöldfelületek védelme

A zöldfelületek védelme sajnálatos módon ma még igencsak a prioritási sor végén van a lakosság tudatában. Elmondható, hogy e területen nemhogy nagyon kevés helyen tapasztalunk pozitív törekvést a lakosság részéről, hanem igen nehéz megvédeni még az önkormányzat által kialakított zöldfelületeket is rongálástól.

A rendkívül forró nyarak, csapadékszegény időjárás kedvezőtlen klimatikus hatásainak csökkentése érdekében különös hangsúlyt kell helyezni a fásításra, parkosításra, újabb zöldfelületek létesítésére. A zöldfelület-felújítások és új zöldfelületek létesítése esetén a legkisebb gondozási költséggel és leghosszabb élettartammal rendelkező szárazságtűrő, betegségeknek ellenálló őshonos és tájfajta telepítését kell előnyben részesíteni. Mindez a porterhelés csökkentésének is fontos eszköze.

E témához tartozik még a parlagfű és más allergén gyomok visszaszorításának feladata, amiben szintén lépélhátrányban vagyunk az ingatlantulajdonosok gondatlansága miatt. Ugyanis nincs arra kapacitás, hogy a település összes ingatlanát és minden földterületet rendszeresen végigellenőrizzük még a virágzási idő előtt. E kérdéshez tehát szintén nagyobb tudatossággal kell hozzáállnunk, de sajnos még mindig nagyobb kényszerítő erőt jelent a bírsággal való fenyegetettség, mint az egészségvédelem szempontja.

7. Nagyobb környezethasználó üzemek

Szigetújfalu közigazgatási területén jelenleg nem található olyan üzem, amely jelentős környezeti hatással bírhat, azaz működéséhez a területileg illetékes környezetvédelmi hatósággal kiadott környezetvédelmi engedély vagy egységes környezethasználati engedély szükséges.

Összegzés

Szigetújfalu község környezeti állapotának vizsgálata után elmondható, hogy az elmúlt évben a település környezeti elemeiben nem történt olyan nagy mértékű negatív változás, amely jelentős beavatkozást igényelt volna. Az országos átlaghoz képest a település lakókörnyezeti állapota nem mondható rossznak, azonban rengeteg még a tennivaló ezzel kapcsolatban, például jelentős lépéseket tehetünk már azzal is, ha felelősen és környezettudatosan állunk mindezekhez a kérdésekhez.

A község még lakhatóbbá tételéhez további fejlesztések lennének szükségesek az önkormányzat anyagi helyzetétől függően, így az ivóvizet szolgáltató vízmű mihamarabbi felújítása, további ingatlanok közművesített szennyvízelvezetésének megoldása, zöldfelületek fejlesztése, játszótér felújítása, bel- és külterületi utak, járdák felújítása.

Szigetújfalu, 2025. május 12.

Készítette:

dr. Sándor Médea
aljegyző